

باسمه تعالی

مدرس: حامد شیواپور

رشته: الهیات

مقطع: کارشناسی ارشد

عنوان درس: مکاتب تفسیری

۱- معرفی و اهداف درس

یکی از مباحث مهمی که دانشجوی ارشد علوم قرآن و حدیث باید با آن آشنا باشد روش‌ها و مکاتب گوناگون در تفسیر قرآن است.

با توجه به اختلافی که در معنای «روش» و «مکتب» و اصطلاحات مشابه وجود دارد من در معرفی این درس و نیز در جزوه، واژه «رویکردهای تفسیری» را ترجیح داده‌ام.

رویکردهای تفسیری در طول ۱۴ قرن که از نزول قرآن می‌گذرد فراز و فرودهای فراوانی داشته است و دیدگاه‌ها و سلايق گوناگونی نیز در تمایز این رویکردها می‌تواند وجود داشته باشد؛ اما به طور کلی می‌توان مجموعه آنها را به دو خوشه کلی «رویکرد اثری» و «رویکردهای اجتهادی» تقسیم کرد که البته در دل خوشه کلی رویکردهای اجتهادی، رویکردهای فرعی‌تری هم وجود دارد. هر کدام از این رویکردها نیز به دو دسته قدیم و متأخر (یا جدید) تقسیم می‌شوند.

در این درس با تمایز و دسته‌بندی این رویکردهای گوناگون، خواهیم کوشید با هر یک از آنها آشنا شویم و در پایان معرفی هر یک از آنها، دانشجویان نمونه‌هایی از هر یک از این رویکردها را خواهند یافت و در کلاس گزارش خواهند کرد.

۲- معرفی استاد:

<https://www.mofidu.ac.ir/departments/theology/the-faculty/hamed-shivapoor/>

۳- پیش‌نیازهای درس

ندارد.

۴- منابع:

جزوه درسی

۵- تکالیف دانشجوی

الف) ارزشیابی مستمر

در جزوه درسی، کتاب‌ها و مقالات متعددی معرفی شده که ارائه آنها در کلاس، بخشی از ارزیابی این درس را به خود اختصاص خواهد داد. بخش دیگری از ارزیابی این درس از راه مقاله‌ای است که دانشجویان در پایان ترم ارائه خواهند کرد.

ب) ارزشیابی میان ترم

ندارد

ج) ارزشیابی پایان ترم

ندارد

۶- زمان بندی (توزیع مباحث و مشخص کردن عناوین درسی برای هر جلسه تا پایان ترم)

- جلسه اول: کلیات، تعاریف و تاریخچه بحث / طبقه بندی روش ها و مکاتب تفسیری
- جلسه دوم: بخش نخست: تفسیر اثری / انواع روایات تفسیری از جهت منشأ صدور
- جلسه سوم: دیدگاهها درباره تفسیر اثری / اشکالات، آفات و محدودیت های روش تفسیر اثری
- جلسه چهارم: معرفی برخی از تفاسیر اثری
- جلسه پنجم: تفاسیر اجتهادی: ۱- تفسیر ادبی
- جلسه ششم: ۲. تفسیر کلامی
- جلسه هفتم: ۳. تفسیر فلسفی / ۴. تفسیر عرفانی و صوفیانه
- جلسه هشتم: ۵. تفسیر اجتماعی
- جلسه نهم: ۶. تفسیر علمی
- جلسه دهم: ۷. تفسیر قرآن به قرآن
- جلسه یازدهم: ۸. تفسیر اجتهادی جامع (اجتهادی به معنای خاص)

۷- راه های ارتباطی و میزان زمان تقریبی برای دریافت پاسخ (ایمیل، ID فضای مجازی، دستیار آموزشی، لینک کانال یا گروه درسی)

ایمیل برای پاسخگویی به پرسش ها:

h_shivapoor@yahoo.com

h.shivapoor@gmail.com

آیدی در پیام رسان های ایتا و تلگرام:

@hshivapoor